

VAINIKUOTOJI
SILUVĖ

T. Valius

KUN. STASYS YLA

DR. KASYS PIRKUS
ARCHIVAS

YL-03

Vardas Marijos — vardas mūsų žemės,
Šviečia lyg saulė, nors dangus aptemęs.
Amžiais pamilęs šaukias jo lietuvis,
Lyg piemenėliai verkiančios Šiluvės.

Iš Marijos Vardo giesmės

Nihil obstat: *Voldemaras Cukuras*, censor deputatus.
Imprimatur: *Bernard J. Flanagan*, Episcopus
Norvicensis, die 16 Maii 1957.

Leidiny s paruoštas statulos pašventinimo proga.
Spaudė Immaculata Press, Putnam, Conn.

P 3173

ŠILUVĚ

PUTNAME

Vyt. Kašuba

ŠVENČIAUSIOJI Marija, kuri Šiluvos laukuose pasirodei piemenėliams, kuri skausmo ašaromis laistei akmenį, išlikusį altoriaus vietoje, ir skundo balsu kalbėjai: "Čia kitados buvo garbinamas mano sūnus, o dabar ariama ir sėjama!" Duok, kad Tavo ašarų sugraudinti, mes kaip kitados mūsų protėviai, keltume Tavo Sūnaus garbę apleistoje mūsų širdžių dirvoje, atstatytume griūvančias mūsų šeimų šventoves, permaldautume Viešpatį už visos mūsų tautos apsilėidimus ir nuodėmes.

O Dievo Motina, mes trokštam iškelti iš užmaršties griuvėsių Tavo apsireiškimo garbę, dar labiau garbinti Tave, mūsų žemės Globėja ir Tau padedant išmelsti mūsų kraštui gyvą tikėjimo dvasią. Per Kristų mūsų Viešpatį. Amen.

Iš maž. mald. SVEIKA MARIJA

MARIJOS APSIREIŠKIMAS

DIDŽIOJO Marijos garbintojo Šv. Kazimiero gimties išvakarėse, metais anksčiau, Šiluvos miestelyje buvo pastatyta (1457) bene pirmoji Lietuvoj MARIJOS GIMIMO bažnyčia. Jos fundatorius buvo Petras Senko Gedgaudas, artimas Vytauto bendradarbis, vėliau Vilniaus kaštelionas.

Marijos gimimo aušra ir prieblanda

Marijos gimimo dieną, rugsėjo 8, Vytautas buvo ruošęsis vainikuotis Lietuvos karaliumi. Karališkojo vainiko reikalais mūsų valdovas 1430 buvo pasiuntęs į Romą būsimąjį Šiluvos bažnyčios statytoją Petrą Senko Gedgaudą. Gedgaudo tėvas Jurgis buvo Vytauto rūmų maršalka ir, valdovo pavedimu, buvo vadovavęs 60-ties žemaičių bajorų delegacijai į Konstancos bažnytinį susirinkimą. Kaip Vytautas, taip Gedgaudai buvo vieni pirmųjų žymiausių Marijos garbės skleidėjų Lietuvoje. Galimas dalykas, kad Petras Gedgaudas sąmoningai parinko Šiluvos titulą, norėdamas įamžinti Vytautui brangią Marijos gimimo dieną.

Gedgaudo statytoji bažnyčia išsilaikė apie 40 metų, kol gaisras ją sunaikino. Naują bažnyčią, sudegusios vietoje, pastatė 1500 Jonas Zaviša, Gedgaudo turtą paveldėtojas Šiluvoje. Šio įpėdinis Melkioras Zaviša, deja, nusigręžė nuo katalikybės, pats 1532 perėjo į kalvinizmą ir ėmė versti šiluvius "keisti religiją".

Po keturių metų (1536), kai Zaviša perėjo į kalvinizmo pusę, nelauktai iškilo gaisras, sunaikinęs ir antrąją bažnyčią. Žmonės, tiesa, spėjo išgelbėti buvusį ir garsėjantį Marijos paveikslą, dalį bažnytinių rakandų ir dokumentus, liečiančius bažnyčios funkciją. Tačiau nesitikėdami, kad vėl bus atstatyta katalikų bažnyčia, jie visą išgelbėtąjį turtą sudejo į saugią dėžę ir užkasė ją į žemę.

Kalvinai daug kur Lietuvoje periminėjo katalikų bažnyčias ir jų žemes. Taip jie užvaldė ir Šiluvos bažnytinę žemę. Čia jie pasistatė savąją bažnyčią, ir į jos bokštą įkeldino iš katalikų paimtą varpą su užrašu: "O florens Rosa, Mater Dei speciosa — O žydinti Rože, skaisti Dievo Motina!"

Marijos varpas atkvietė pačią Mariją

Marijos varpas skambėjo, nors ir ne savoį bažnyčioj. Jis žadino viltį, bent kai kuriose širdyse, kad ateis kiti laikai ir buvusiems Marijos garbintojams. Taip jis skambėjo per 80 metų, kol vieną vasarą Šiluvos laukuose įvyko nelauktas apsireiškinimas.

Piemenys ganė bandą netoli to akmens, kur kitados stovėjo katalikų bažnyčios altorius. Aplinkui buvo ariama ir sėjama žemė, o pakaitų metais dirvonuojanti ir ganoma. Ant to akmens piemenys pamatė Moteriškę su Kūdikiu. Ji buvo gražiais puošniais drabužiais, be jokio apdangalo ant galvos, ir atrodė liūdna, verkianti.

Vaikai žiūrėjo į ją, bet nedrįso kalbinti. Vienas tačiau nusiskubino pas pastorių ir jam pranešė, ką matęs. Pastorius subarė vaiką ir liepė grįžti į ganyklas.

Vakare vaikai papasakojo tėvams ir kaimynams. Kitą dieną žmonės susirinko į vietą dideliu būriu. Atsekė ir kalvinų pastorius su savo mokiniu Saliamonu. Jiedu ėmė barti žmones, kam klauso vaikų. Jei kas ir būtų pasirodę, — sakė jis, — tai greičiau velnio pagunda, kad atitrauktų žmones nuo kalvinų tikėjimo.

Tuo metu vėl pasirodė ant akmens Moteris, kaip ir vakar. Ji verkė. Kalvinų pastorius paklausė, ko ji verkianti. Moteris atsakė:

— Kitados šioje vietoje buvo garbinamas mano Sūnus, o dabar čia ariama ir sėjama!

Tai pasakiusi, ji pranyko iš akių. Visa tai įvyko 1608.

Aklas senelis rodo kelią į Apsireiškinimo vietą

Įvykis nuskambėjo per visą Lietuvą. Juo susidomėjo ir žemaičių vyskupas. Jis atsiuntė Varnių kanauninką Joną Kazakevičių iširti įvykį vietoje. Tai padaręs, Kazakevičius ėmė rūpintis atgauti iš kalvinų Šiluvos katalikų žemę. Reikėjo įrodyti, kad toji žemė buvo Petro Gedgaudo užrašyta bei dovanota. Bet tokio dokumento jis niekur nebegalėjo rasti.

Apkeliavęs keletą vietų, ilgiau sustojęs Raseiniuose, pagaliau, po 4 metų, jis sužinojo, kad pačioj Šiluvoj esąs šimtmetis senelis, kuris kažką žinąs apie paslėptus Šiluvos katalikų bažnyčios dokumentus. Surastasis senelis iš tikro papasakojo, kaip prieš 80 metų buvusi užkasta skrynia netoli akmens, ant kurio kitados buvęs altorius. Kan. Kazakevičius prašė parodyti tą vietą.

Senelis buvo aklas, tačiau sutiko būti vedamas. Atvestas prie apsireiškinimo vietos, jis staiga praregėjo. Pirmiausia jis puolė ant kelių ir pravirkęs dėkojo Dievui už suteiktą malonę. Po to jis parodė vietą ir liepė kasti žemę.

MARIJOS
APSIREIŠKIMO
VITRAŽAS
PUTNAME

Buvo rasta gerai apkaustyta skrynia su bažnytiniais daiktais, Marijos paveikslu ir svarbiu dokumentu, kuriuo Gedgaudas 1457 danojo katalikų parapijai žemę.

Šis svarbus atradimas įvyko 1612 metais. Dar užtruko 10 metų, kol katalikams pavyko per Vyriausį Vilniaus Tribunolą atgauti visas teises į šią vietą.

Su Šiluvos apsireiškimu prasidėjo staigus grįžimas į katalikybę visoje Lietuvoje. Grįžtantiems į seną katalikų tikėjimą Šiluva pasidarė ypatingai brangi vieta, kurią jie ėmė iš visur lankyti.

Nebuvo nė vienos, atsiranda dvi šventovės

Pirmąją bažnyčią po apsireiškimo pastatė tas pats kan. J. Kazakevičius. Bažnyčia buvo medinė ir nedidelė. Į jos bokštą grįžo iš kalvinų atsiimtasis Marijos garbei skirtas varpas. Prie bažnyčios apsigyveno keturi kunigai, kurie kasdien giedojo Marijos Valandas ir, pagal reikalą, aprūpino maldininkus. Vysk. Petras Parčiauskas šią kuklią bažnyčią pakėlė į prepozitinių - pirmaeilių bažnyčių laipsnį.

Kan. Kazakevičiaus pastatytoji bažnyčia buvo ne toj vietoj, kur seniau buvo pirmosios dvi. Kodėl jis parinko naują vietą, šiandien sunku pasakyti. Gal dėlto, kad senoje buvo galvojęs pastatydinti specialų paminklą. Tokio paminklo tikrai reikėjo. Toji vieta jau buvo paliesta Marijos kojų ir sudrėkinta jos ašarų. Tačiau laikai vis dar buvo sunkūs, dėl to nedrįsta imtis kokio didesnio darbo Marijos apsireiškimui įamžinti. Pasitenkinta kuklia medine koplyčia, kurią pastatė Bukoto įpėdinis infulatas Simonas Giedraitis.

Artėjant 300 metų jubiliejui (1908), Šiluvos klebonas M. Jurgutis ėmė planuoti didingą ir originalią mūro koplyčią. Jos planus parengė lietuvis architektas Antanas Vivulskis. Ši koplyčia pradėta statyti tik 1912 ir dėl karo užbaigta 1924. Ji atrodė lyg koks paminklinis bokštas, 44 metrų aukščio, su vienu iškylančiu altoriumi. Altorius buvo pastatytas ant to akmens, kur pasirodė Marija. Virš altoriaus buvo iškelta Marijos statula. Aplink altorių buvo galima apeiti, bet maldininkai iš tikro eidavo tik keliais. Apsireiškimų akmuo buvo paliktas atviras: maldininkai galėjo jį liesti rankomis, bet paprastai liedsdavo lūpomis.

Kai šios koplyčios sienos buvo išvestos (nors pati koplyčia dar nebaigta) pirmąsias šv. mišias čia atlaikė Šiluvos klebonas ir statybos darbų vykdytojas kun. Jurgutis. Pirmasis maldininkas, priėmęs šioj koplyčioj šv. komuniją, buvo pats architektas Ant. Vivulskis.

1934 Koplyčioje buvo įrengtos Septynių Marijos Skausmų stacijos, kurias žmonės labai noriai eidavo.

STEBUKLINGASIS PAVEIKSLAS

APIE šiluvinį Marijos paveikslą tiek žinome, kad jis iš seno buvo Šiluvos bažnyčioje. Kaip jis čia atsirado, kas jo autorius ir fundatorius, žinių neturime. Tačiau iš stiliaus matyti, kad jo kilmė yra rytietiška - bizantiška, kaip ir Trakų Dievo Motinos paveikslo. Trakiškis paveikslas buvo dovanotas Vytautui jo krikšto proga, ir šią dovaną jam atsiuntė Bizantijos imperatorius Manuelis II Paleologas. Galimas dalykas, kad ir šiluvinis paveikslas, kurio stilius yra bizantiškas, atsirado iš Rytų, kaip dovana Vytauto bendradarbiams Gedgaudams.

Protestantizmas nepajėgė sumažinti Marijos garbės

Šiluva buvo garsi Marijos garbinimu dar prieš protestantizmo pradžių Lietuvoje. Taip pat didelėje pagarboje buvo laikomas ir pats Marijos paveikslas. Į Marijos gimimo atlaidus suplaukdavo žmonės iš gana toli. Ateidavo net iš prūsų, nuo Ragainės, kaip liudija šios vietos pastoriaus laiškas, rašytas (1551) Prūsų kunigaikščiui. Pastorius sakosi turėjęs 20 metų sunkiai kovoti, kol žmonės palenkęs protestantizmui, bet daugelis ir po to vyksta į Lietuvą atlaidų, ypač į Šiluvą.

Po Marijos apsišventinimo, paveikslo garbė augo metai iš metų. Ties tuo paveikslu žmonės vis labiau meldėsi ir vis gausiau segė sidabrinčius votus — padėkos ženklus už įvairias patirtas malones. Tų votų 1671 buvo tiek daug, kad klebonas Skirmontas galėjo iš jų nuliūdinti sidabrinį "rūbą" Marijos paveiksliui apdengti.

Žygiai gauti Romos pripažintą vainiką

Šiluvai reikėjo tinkamos didingos šventovės ir ją ėmėsi statyti klebonas Tadas Bukotas. Aukos buvo renkamos visoje Lietuvoje. Kai šventovė buvo baigta (1760), Marijos paveikslas vėl buvo perkeltas į didįjį altorių. Tada kun. Bukotas kreipėsi į žemaičių vyskupą kunigaikštį Steponą Giedraitį, kad šiam paveiksliui būtų suteikta ypatinga garbė. Bukotas galvojo apie Marijos paveikslo vainikavimą.

Vyskupas paskyrė du dekanus praveisti tyrinėjimus. Šiedu surašė daug liudijimų apie nepaprastas malones, patirtas žmonių, besimeldžiančių prie šio paveikslo. Savo tyrinėjimo rezultatus jie per-

STEBUKLINGO

ŠILUVOS

PAVEIKSLO

VITRAŽAS

PUTNAME

K. Varnelis

davė vyskupui, o šis kreipėsi į Popiežių, prašydamas patvirtinti šio paveikslo stebuklingumą ir leisti jį iškilmingai vainikuoti.

Popiežius Pijus VI išklausė prašymo. Specialiu raštu (bula), rašytu 1775, popiežius leido paveikslą vainikuoti ir žmonėms, susirenkantiems melstis rugsėjo 8, suteikė galimybę gauti pilnus atlaisdus. Be to Šiluvos klebonams buvo suteiktas infulatų titulas su teise tris kartus per metus vartoti vyskupiškus ženklus (mitrą ir bakulą), laikant pamaldas.

Gavus popiežiaus sutikimą, pradėta ruošti paveikslo vainikavimo iškilmes. Apie tai buvo pranešta visose Lietuvos ir Lenkijos bažnyčiose. Vainikavimo data buvo numatyta 1785 rugsėjo 8. Brangųjį vainiką vyskupas nuliedino iš gryno aukso. Vainikas buvo pasiūstas į Romą pašventinti.

Marijos paveikslo vainikavimas

Į vainikavimo iškilmes suplaukė 30.000 žmonių ne tik iš Lietuvos, bet ir iš Prūsų bei Lenkijos. Buvo daug kunigų ir didikų. Jų tarpe buvo ir tolimas Gedgaudų ainis žemaičių Seniūnas Antanas Gedgaudas. Jis buvo vienas iš tų žemaičių didikų, kurie ėmėsi padengti vainikavimo išlaidas.

Iškilmingas mišias aukojo pats žemaičių vyskupas Steponas Giedraitis. Jam patarnavo kiti trys vyskupai. Pats vainikavimas atliktas aikštėje prieš bažnyčią. Popiežiaus pašventintasis vainikas buvo apneštas iškilmingoje procesijoje aplink bažnyčią. Po to vysk. Giedraitis savo rankomis jį iškėlė virš paveikslo ir apvainikavo Marijos galvą.

Tokie vainikavimai, su Romos pritarimu ir popiežiaus palaiminimu, buvo daromi tik retais atvejais. Pasaulyje tada buvo nedaug tokių Marijos paveikslų. Jau pats Romos pripažinimas, kad šis paveikslas yra vertas vainikavimo, reiškė paskatinimą prie jo melstis. Iš tikro, maldininkų Šiluvoje nestigo ir anksčiau. 1629 metais, kaip liudija istorija, per Marijos gimimo dieną šv. komuniją priėmė 11.000 žmonių (Žem. Vysk. § 77). Dabar, po vainikavimo, jų skaičiai augo.

Šiluva pasidarė ne tik Lietuvos stebuklingoji šventovė. Į ją plaukė maldininkai iš Prūsų, Latvijos, Lenkijos. Atklysdavo vienas kitas iš Vokietijos gilumos ir Prancūzijos.

Ir rusai nepalaužė lietuvio ištikimybės Marijai

Šiluva būtų tapusi pasaulinio garso šventovė. Bet rusai, okupavę Lietuvą ėmė drausti žmonėms lankytis ypač iš kitur. Varžė maldininkų keliavimą ir pačioje Lietuvoje. Taip kiti kraštai vis mažiau bega-

lėjo patirti apie stebuklingus įvykius šioje vietoje. Tų žinių niekas nebegalėjo skelbti ypač tada, kai lietuviams patiems buvo uždrausta jų spauda.

1886 m. buvo atšvęstas Marijos vainikavimo šimtmetis. Šios iškilmės, dėl rusų varžtų, negalėjo būti plačiau išgarsintos. Į Šiluvą atvyko iš Kauno žemaičių vyskupas M. Paliulionis. Rugsėjo 8 suvažiavo tik artimiausieji kunigai — apie 40. Kitus varžė rusų draudimas keliauti be specialaus leidimo. Tik jokiais leidimais rusai negalėjo suvaržyti paprastų žmonių. Jų suplaukė iš visos Lietuvos 60.000. Ta proga buvo apvainikuota Dievo Motinos statula, menanti Apsireiškusiąją, esanti vienoje bažnyčios koplyčioje. Plačiau šios sukakties minėjimą aprašė kun. J. Gendrėnas Šiluvos Knygelėj (Šiluva 1930, 29-31).

Apie tą sukakčių proga vainikuotąją apsireiškusios Marijos statulą tiek težinome, kad ji užsakyta iškaldinti Anglijoje ir buvo laikoma medinėje koplyčioje, kurią infulatas Simonas Giedraitis pastatė Apsireiškimo vietoje. Kai rusai po 1931 sukilimo pradėjo griežčiau varžyti pamaldumą į Šiluvę, toji statula, spėjama, dėl to pergabenta apsaugai į bažnyčių ir padėta atskiroje uždaroje koplyčioje. Viename šios koplyčios gale buvo parengtas jai altorius, o kitame buvo viešai išdėtos atmintinos Šiluvos brangenybės — geležinė skrynia, 1612 atkastoji iš žemės, skrynioje buvę daiktai, infulatų insignijos ir kita.

Nuo rusų pasislėpusi ir prisiglaudusi uždaroj koplyčioj, ši statula kartą išėjo viešumon prieš pačius rusus. Rusai kėsinosi Šiluvoje pastatyti savo cerkvę — kaip tik prie bažnyčios esančioje aikštėje. Tai sužinojo Šiluvos klebonas kun. M. Jurgutis. Jis tą aikštę skubiai nupirko, ją aptvėrė ir jos centre pastatė minėtąją Apsireiškusios statulą. Rusai dėl to iškėlė klebonui bylą, reikalaudami Dievo Motinos statulą pašalinti. Viešajame savo skunde teismui rusai šią statulą vadino stebuklingąja. Gal kaip tik ši Stebuklingoji ir padėjo, kad rusų planas įsibrauti į Šiluvą buvo sukliudytas.

*

Marijos garbei Šiluvoje sukurta įvairių giesmių, maldų ir speciali šiluvinė litanija. Lietuvoj buvo išleista keletas knygelių ir mažų suvenirinių albumėlių.

Pamažu šiluvinės Marijos garbė atgyja lietuvių emigracijoje. Iš pačių lietuvių vis daugiau apie Šiluvą sužino ir kitataučiai.

ŠILUVĖS GARBĖ AMERIKOJE

NATŪRALU, kad iš tėvynės iškeliavę žmonės perneša svetur savųjų šventovių meilę. Didžiausiajai mūsų šventovei — Šiluvai pradžioj lyg ir nerodyta tiek dėmesio, kiek, sakysime, Aušros Vartams. Bet nūnai tas dėmesys juo labiau ryškėja.

Du šiluvės kulto rajonai

Mūsų žinios kol kas nėra pilnos ir gal ne visai tikslios. Paminėtini bent kai kurie faktai, prieinami bendrai patirčiai.

Bene pirmoji paparinė lietuvių bažnyčia Marijos Gimimo garbei buvo pašvęsta Chicagoje, Marquette Parke. Jos didžiajame altoriuje buvo stebuklingojo Šiluvos paveikslo kopija. Kaip ir Šiluvoje, čia buvo iškilmingai švenčiami Marijos Gimimo atlydai. Laikinoji bažnyčia buvo pastatyta 1929, o dabartinė, šventoviškai puošni ir originali, pašventinta 1957. Vietoj stebuklingojo paveikslo kopijos, naujoje bažnyčioje bus didingas panoraminis Marijos Apsireiškimo Šiluvoj paveikslas, pieštas kazimierietės dailininkės Sesers Mercedės.

Kita naujai pastatytoji lietuvių bažnyčia St. Louis mieste, pašventinta 1956, įsirengė šiluvinį vitražą, paruoštą dail. K. Jonyno.

Elizabetho lietuvių bažnyčioje bene 1955 buvo sukurtas nemažas Marijos Apsireiškimo paveikslas, pakabintas prie šoninio altoriaus kairėje navos pusėje. Paveikslo autorius amerikietis lietuvis dailininkas Subačius. Iš to paveikslo kleb. kun. Kemežis parengė du paveikslėlius su specialia Apsireiškimo malda, sukurta po šio karo ir atspaus-ta maž. maldyne "Sveika Marija"; paveikslėliai atspaus-ti lietuvių ir anglų kalbomis. Be kitko, buvusio klebono kun. J. Simonaičio rūpesčiu buvo atvežta iš Šiluvos atskala (gabalas) to akmens, ant kurio buvo pasirodžiusi Marija. Ši relikvija laikoma bažnyčios apsaugoj.

Šiluvos Apsireiškimo bareljefas (Vyt. Kašubos darbas) 1953 buvo įrengtas viename Marianapolio koplyčios altoriuje. Iniciatyvos ėmėsi tuo metu buvęs Marianapolio viršininkas kun. St. Saplys, talkinamas koplyčios dekoratoriaus dail. K. Varnelio. Tais pačiais metais Marianapolis davė ir kun. J. Budzeikos paruoštą knygėlę "Marijos Apsireiškimas Šiluvoje". Marijos Gimimo dieną, rugsėjo 8, Marianapolis buvo pradėjęs ruošti Marijos šventes, į kurias buvo kviečiami lietuviai iš apylinkių kolonijų.

Marijos Nek. Pr. Seserys Putname 1951 išleido spalvotą Marijos Apsireiškimo paveikslą, Šiluvos didžiojo altoriaus antrinio paveikslo kopiją. Atskirai buvo atspausti Apsireiškimo istorijos lapeliai lietuvių ir anglų kalbomis ir su paveikslu plačiai paskleisti tarp Amerikos lietuvių — senųjų ir čia gimusių. Besiruošiant statyti šventųjų Marijos metų atminčiai naują koplyčią, buvo pramatyti ir du šiluviniai vitražai: Apsireiškimo ir steb. paveikslo. Vitražus parengė dail. K. Varnelis, koplyčios dekoratorius. Jie 1954 buvo įdėti centriniuose languose iš abiejų koplyčios pusių.

Nuo 1956 į šiluvinės Marijos garbės skleidimą įsijungė ir lietuviai saleziečiai, įsikūrę Cedar Lake, Indianoje. Jie ruošiasi atkurti Šiluvos Apsireiškimo Koplyčią — to paties modelio, kaip Lietuvoje. Pačią naująją vietovę jie taip pat pavadino "Šiluva", o šiais metais pradėjo leisti neperijodinį leidinį "Šiluvos Balsą".

Amerikoje, kaip matome, darosi du Šiluvos Marijos kulto rajonai: vienas Chicagoje bei apylinkėse ir antras Naujoje Anglijoje.

Naujoji Šiluvės statula Putname

Be išleistų lapelių, maldų ir paveikslų, Marijos Nek. Pr. Seserys Putname nūnai jau trečiuoju kūriniu atžymi Šiluvos stebuklinguosius įvykius. Tas tretysis kūrinys yra statula, sukurta lietuvių skulptoriaus ir įamžinta skaidriame italų marmure.

Dar nebuvo pradėta statyti Putnamo naujoji koplyčia, kaip atsirado šiluvinės Marijos statulai nelaukta fundatorė. Ji pati pasisiūlė neprašoma. Jos noras susietas su vienu išgyvenimu, nešiojamu širdyje nuo 1946 metų. Tada ji sapnavusi keliaujanti kažkur ir staiga matanti Mariją visą baltą, krintančio skaidraus sniego fone ir per kairį petį nušviestą stiprios šviesos — saulės. Per sniegą Marijos ir Kūdikio veidas buvęs vos matomas. Šalia Marijos buvusi lyg vienuolė juodu habitu, ir ji tuo metu ištarusi žodžius: "Čia buvo garbinamas Dievas, o dabar draudžiama".

Po keletos mėnesių ji, atitrūkusi nuo savo darbų, išvyko poilsio į Kneipp Springs pas vokietes seseris. Kambarėlyje buvo Marijos paveikslas. Jinai atgulusi ir žvelgusi į tą paveikslą. Staiga lyg kokia jėga ją išmetusi iš lovos, ir ji suklupusi melstis. Jos akyse stovėjo matytos sapne Marijos vaizdas. Ji prašiusi: "Padaryk, o Motin, kad tas krintantis iš dangaus sniegas sušvelnintų Lietuvos kančias". Tuo metu ji padariusi pažadą įrengti Šiluvės statulą Putnamo seserų sodyboje — baltą, kaip buvo mačiusi sapne.

Apie savo pažadą ji nesiskubino pranešti seserims. Tik kasmet per rėmėjų seimus ji aukojo žymesnę auką, kol 1951 metais pasakė galutinai savo valią.

Seserys numatė šiai statulai vietą prie naujosios koplyčios, iš lauko pusės. Susitarusios su dail. K. Varneliu, 1954 rudenį jos kreipėsi pas skulptorių Vyt. Kašubą, prašydamos jį parengti statulos modelį. Buvo aptartos aplinkybės bei sąlygos. Pageidauta, kad statula būtų lyg ir naujas lietuviškos Madonos tipas.

Skulptorius pradėjo darbą. Jo bandymai buvo bendrai aptariaimi, kad labiau priartėtų norimam tipui. Skulptorius dirbo noriai ir bandė kantriai. Pagaliau 1955 rugsėjo 24 jis pranešė: "Mano modelis jau baigtas. Figūra dar džiūna ir už poros dienų ją fotografuosiu. Atsiimti ją būtų galima po pirmo spalio. Man būtų malonu, jei prieš išleidžiant darbą, jį dar pamatytumėte pas mane".

Modelio įvykdymas bei padidinimas buvo pavestas Da Pratos bendrovei Bostone, Mass. Bendrovė pasiuntė modelį į Italiją ir čia iš Carrara marmuro buvo nukaldinta "Šiluvos Marija". Į Ameriką ji grįžo tik 1957 pradžioje. Galutinai instaliuota Putname, specialioje nišoje, šių metų balandžio pradžioje. Jos pašventinti, rėmėjų seimo proga, buvo kviečiamas vysk. V. Brizgys iš Chicagos. Dėl savo darbų jis negalėjo atvykti. Jo vieton paprašytas prel. J. Balkūnas iš Maspeth, N. Y.

Į šventinimo iškilmes atvyko ir pati fundatorė Elzbieta Lankauskienė iš Cicero, Ill. "Mano troškimas, — kalbėjo jinai išvakarėse, — bus įvykdytas, dėl to esu be galo laiminga". Įvykdytas ir seserų troškimas kaip tik išvakarėse artėjančio jubiliejaus, kuris bus švenčiamas visų lietuvių 1958. Ligi to laiko Šiluvės Madonos veidas gal spės susigyventi su lietuviu akimis ir širdimi.

Šiluvos Apsireiškimo jubiliejui artėjant

Marija apsireiškė Šiluvoje, pažadindama dvasines galias grįžti į pilnutinį katalikiškąjį tikėjimą, kurį skaldė įsiaudivusios bangos iš Vakarų. Ties Lietuva sugniužo tos bangos. Dabar audra atsigrėžusi iš Rytų. Ji siekia pilnutinai sunaikinti bet kokį tikėjimą.

Marija — mūsų tikėjimo saugotoja ir gynėja. Pro šį faktą mes negalime praeiti tylomis. Marijos apsireiškimai, akivaizdoje didžiųjų žmonijos pavojų, gausėjo, bet tų apsireiškimų pradžia sietina su Šiluva. Tai turime žinoti ir mes, ir tikinčiųjų pasaulis. To reikalauja pačios Marijos garbės visuma. Būtų mūsų kaltė, jei pasaulis ir toliau nieko arba labai mažai nežinotų, ką Marija yra padariusi tikėjimui išgelbėti mūsų tautoj ir artimuose mūsų kaimynuose.

Ligi kitų metų rugsėjo 8, kada turėtų būti daromos didžiosios jubiliejaus iškilmės, turime nedaug laiko. Tebūna jis skirtas pasiruošti — maldomis, kūryba, straipsniais, pamokslais.

YL-03
P.3173

ŠILUVĒS STATULA PUTNAME

Pašventinta 1957 geg. 19.